

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Enheten för digital infrastruktur och
säkerhet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dis.remissor@regeringskansliet.se

2026-03-30

Lantmäteriets dnr: LM2026/020457

Mottagarens dnr: FI2026/00350

Yttrande avseende remittering av Europeiska kommissionens förslag till förordning om digitala nät KOM(2026) 16

Sammanfattning

- Lantmäteriet ser det som mycket positivt att kommunikationslösningar stärks inom EU med hänsyn till säkerhet och resiliens. Detta kan underlätta fortsatt arbete med exempelvis EU-initiativet Land Register Interconnection, vilket syftar till att stötta EU:s inre marknad genom utbyte och förståelse av information från medlemsstaternas fastighetsregister.
- Lantmäteriet vill betona vikten av radioastronomi och att då frekvenser utgör en begränsad resurs behöver koordinering ske mellan olika kommunikationslösningar. För den geodetiska leveranskedjan behöver även det internationella samarbetet inom ramen för FN särskilt beaktas.
- Lantmäteriet delar regeringens uppfattning och är positiv till ambitionen att stimulera och underlätta utbyggnaden och utvecklingen av digital infrastruktur.
- Lantmäteriet avstyrker förslaget till den del som avser *Access to land*, artiklarna 62 - 64 i dess nuvarande utformning. Lantmäteriet uppfattar utformningen av artiklarna som vag. Nuvarande utformning medför att artiklarna kan tolkas på sätt att det i den svenska modellen för lantmäteriverksamhet införs nya tidsfrister, nya grunder för avgifter och nya moment i handläggningen. Artiklarna kan även tolkas på sätt att det blir rättsligt oklart om förslag till förordning innebär ett nytt alternativt förfarande för andrahandsupplåtelse av ledning för elektroniskt kommunikationsnät på annans mark.
- Utifrån att förordningen blir direkt tillämplig är det särskilt viktigt att bestämmelser avseende *Access to land*, artiklarna 62 - 64 i förslag till förordning förtydligas. Det behöver vara tydligt hur förordningen och den nationella fastighetsrättsliga regleringen ska samexistera för att säkerställa en rättssäker och effektiv lantmäteriverksamhet samt upprätthålla det grundlagsskyddade egendomsskyddet.

Lantmäteriets ståndpunkter och skälen för dem redovisas i nedan. Givet de begränsade tidsramarna har det inte funnits förutsättningar för en djupare analys. Rubriker och numrering motsvarar i huvudsak förordningsförslagets disposition.

Överensstämmelse med andra policys inom EU (s. 3)

Det är positivt att kommunikationslösningar stärks inom EU med hänsyn till säkerhet och resiliens. Förslaget ligger väl i linje med, och kan underlätta exempelvis framdriften av Land Register Interconnection, LRI.

Lantmäteriet följer och deltar i aktiviteter med avseende på EU-initiativet LRI, vilket syftar till integrering av fastighetsregister med tyngdpunkt på utbyte och förståelse av information. LRI har som syfte att bland annat stödja EU:s inre marknad.

Överensstämmelse med andra policys inom EU (s. 4)

Lantmäteriet vill särskilt betona frågan om radioastronomi och åtkomst för frekvenser för kommunikation. Den globala geodetiska leveranskedjan behöver ha tillgång till radiospektrum för att leverera information för all form av positionering och infrastruktur i samhället.

Frekvenser utgör en begränsad resurs och måste finnas tillgängligt för den geodetiska infrastrukturen i koordination med tillgänglighet för andra kommunikationslösningar.

Frågan måste ses på i ett globalt sammanhang och kan inte avgränsas till EU. Internationella geodetiska konventioner och referenssystem för hur positioner på jordytan definieras och representeras behöver vägas in. Ett stöd i arbetet med dessa frågor framgent är samverkan inom ramen för FN:s Center för Geodetic Excellency i Bonn, vilket i sin tur är en del av UN-GGIM.

5.2. TITLE II: ACCESS TO LAND

Artikel 62 Fees for rights to install facilities

Lantmäteriet uppfattar formuleringarna i artikeln som vaga. Med nuvarande utformning finns det utrymme för att bestämmelsen kommer att påverka hur lantmäterimyndighet kan ta betalt för, i vart fall, vissa moment i lantmåteriförrättningar.

Lantmäterimyndigheternas verksamhet är avgiftsfinansierad¹ och kostnaden för lantmäterimyndighetens arbete i ett ledningsrättsärende samt andra förrättningar beräknas med stöd av förordning (1995:1459) om avgifter vid

¹ Se mer information om kostnader på Lantmäteriets webbplats: <https://www.lantmateriet.se/sv/fastighet-och-mark/forandra-lagg-i-hop-eller-dela/vad-kommer-det-att-kosta/>.

lantmåteriförrättningar. Överlappande reglering för hur avgift för olika moment i en förrättning ska fastställas skulle försvåra förutsägbarheten och transparensen.

Artikel 63 Rights of way

Lantmäteriet bedömer att artikel 63 *inte* är tillämplig på ledningsrätter enligt ledningsrättslagen. Ledningsrättslagen ingår i det svenska expropriativa regelverket och expropriation är uttryckligen undantaget från artikelns tillämpningsområde.

För det fall regeringen gör en annan tolkning bör detta beaktas i den fortsatta dialogen om utformning av Digital Networks Act (DNA). En undantagslös bestämmelse att ledningsrättsbeslut enligt ledningsrättslagen ska meddelas inom sex månader från ansökan, kan påverka rättssäkerheten. Expropriatoriskt förfarande kräver utredning av de rättsliga förutsättningarna för en så ingripande åtgärd. Vidare är det ofta många parter involverade i ett ärende om ledningsrätt. Tidsfristen skulle även påverka möjligheten att genomföra erforderliga delgivningsförfaranden.

Ledningsrättslagen är tillämplig på ledning som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål samt allmän svagströmsledning för signalering, fjärrmanövrering, dataöverföring eller liknande ändamål, 2 § ledningsrättslagen. Ledningsrätt enligt ledningsrättslagen är dock inte det enda förrättningsverktyget för att ge rätt att dra ledning för elektroniskt kommunikationsnät på annans mark. Rätt att dra en ledning för elektroniskt kommunikationsnät kan i vissa fall skapas med stöd av anläggningslagen och i vissa fall genom servitut enligt fastighetsbildningslagen om nätet inte är allmänt.

Lantmäteriet uppfattar formuleringarna i artikeln som vaga. Med nuvarande utformning bedömer Lantmäteriet att det finns utrymme för att bestämmelsen kommer att vara tillämplig på lantmåteriförrättningar avseende elektroniskt kommunikationsnät i de fall de inte handläggs enligt ledningsrättslagen.

En undantagslös tidsfrist på sex månader för handläggning av lantmåteriförrättning kan även i dessa ärenden påverka rättssäkerheten. Det finns även en risk att tidsfristen kan medföra att förrättning avseende ledning för privat ändamål behöver prioriteras framför förrättning enligt ledningsrättslagen. En sådan ordning skulle motverka syftet med DNA.

Utifrån att förordningen blir direkt tillämplig är det särskilt viktigt att DNA förtydligas avseende hur förordningen och den nationella fastighetsrättsliga regleringen ska samexistera.

Artikel 64 Co-location and sharing of network elements and associated facilities for providers of electronic communications networks

Artikel 64 i förslag till förordning anger uttryckligen att olika typer av nyttjanderätt samt expropriation är institut som kan ligga till grund för tillämpning av artikeln. Lantmäteriet bedömer att det är oklart om beslut om samlokalisering och gemensamt nyttjande av faciliteter utgör en särskild process eller kan ingå som ett element i en ledningsrättsförrättning enligt ledningsrättslagen. I ledningsrättslagen finns bestämmelse om andrahandsupplåtelse inom utrymmen som upplåts för ledningar i 11 a § ledningsrättslagen.

Som nämnts ovan tillämpas ledningsrättslagen på ledningsrätt avseende elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål. Annan rätt att dra ledning över annans mark för elektroniskt kommunikationsnät kan skapas med stöd av anläggningslagen eller servitut enligt fastighetsbildningslagen.

Lantmäteriet uppfattar formuleringarna i artikeln som vaga. Med nuvarande utformning bedömer Lantmäteriet att det finns utrymme för att bestämmelsen kan vara tillämplig på alla lantmäteriförrättningar som avser elektroniskt kommunikationsnät.

Lantmäteriet uppfattar det även som att artikeln är otydlig avseende vilka aktörer som är behöriga att ansöka om samlokalisering och gemensamt nyttjande, eller om behörig myndighet har egen initiativrätt. Det engelska ordvalet ”impose” kan uppfattas som att samlokalisering och gemensamt nyttjande kan beslutas mot den ursprungliga rättighetshavarens vilja.

Förordningens förslag till ramar för handläggningsprocessen av ärende avseende samlokalisering och gemensamt nyttjande inkluderar ”public consultation” där ”intrested parties” ska ges möjlighet att yttra sig. Om artikeln är tillämplig på förrättningar avseende elektroniskt kommunikationsnät är Lantmäteriets uppfattning att det skulle förändra dagens handläggningsprocess i förrättningsärenden. Det är dock oklart i vilken omfattning.

Utifrån nuvarande utformning kan exempelvis artikeln anses innebära att när en operatör har fått en ledningsrätt, kan en annan operatör hos behörig myndighet begära att få samlokalisering eller gemensamt nyttjande med hänvisning till DNA. Skapas då genom DNA ett alternativt förfarande för att åstadkomma det som enligt gällande rätt tillskapas genom en omprövning av ledningsrätt (33 § LL) för att ge tillstånd till andrahandsupplåtelse (11 a § LL)? För det fall en sådan samlokalisering beviljas enligt DNA, är ett sådant tillstånd bindande för fastighetsägaren eller krävs en förrättning? Vilken dignitet har i sådant fall ett tillstånd enligt DNA vid handläggning av den efterföljande förrättningen?

Regeringen bör i den fortsatta dialogen om utformning av artikel 64 beakta den nuvarande svenska modellen för upplåtelse av rätt att använda annans egendom, såväl fast- som lös egendom inklusive fastighetstillbehör. Vidare

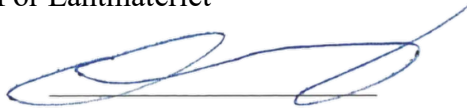
bör beaktas att artikel 64 inte berör bestämmelsens förhållande till eller påverkan på äganderätten till belastad fastighet eller egendomsskyddet i vidare bemärkelse. Lantmäteriet bedömer att det i det fortsatta arbetet måste bli tydligt hur olika nivåer av rättigheter förhåller sig till varandra vad gäller operatör, andrahandsoperatör och fastighetsägare.

Utifrån att förordningen blir direkt tillämplig är det särskilt viktigt att bestämmelser om tillträde till annans mark i DNA förtydligas. Det behöver vara tydligt hur förordningen och den nationella fastighetsrättsliga regleringen ska samexistera för att säkerställa en rättssäker och effektiv förrättningsverksamhet samt upprätthålla det grundlagsskyddade egendomsskyddet.

Beslutande

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Fredrik Holmberg. I den slutliga handläggningen har också verksamhetsområdeschef Arwid Dahlberg, verksamhetsutvecklare Magdalena Andersson och jurist Madeleine Ljungberg (den sistnämnda föredragande) medverkat.

För Lantmäteriet

Fredrik Holmberg